

**KRAJSKÉ KOLO OLYMPIÁDY**  
**ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY (2019)**  
 kategória A

**PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ**  
 Test

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

**Ukážka 1**

**Cestovné poriadky**

Snina – Rimavská Sobota

Dátum	Odkiaľ/Prestup/Kam	Prích.	Odch.	Pozn.	Spoje
8.1.	Snina,,nám.		6:45	1	702413 50
	Humenné,,žel.st.	7:20			Presun asi 5 min
	Humenné		7:28		REx 1904 Starina 2.
	Košice	8:59	9:23		R 812 Gemergen R
	Tornaľa	10:43	10:44		Presun asi 10 min
	Tornaľa,,nám.		11:15	2	609409 22
	Rimavská Sobota,,AS	11:55			

Celkový čas **5 hod 10 min**, vzdialenosť **246 km**, cena **3,35 EUR/9,14 EUR / 3,35 EUR/6,86 EUR**  
 SAD Humenné a.s. (Bus 702413), Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. (REX 1904, R 812), SAD Lučenec a.s. (Bus 609409)  
[Detail spojenia](#) | [Vytlačiť](#) | [Poslať e-mailom](#) | [Odstrániť spojenie](#) | [Pridať do Mojih spojení](#) | [Pridať do kalendára](#)

Dátum	Odkiaľ/Prestup/Kam	Prích.	Odch.	Pozn.	Spoje
8.1.	Snina,,nám.		6:50	1	702418 2
	Košice,,AS	9:35	10:20	3	<b>KÚP!</b> 709805 17
	Rimavská Sobota,,AS	12:35	>		

Celkový čas **5 hod 45 min**, vzdialenosť **248 km**  
 SAD Humenné a.s. (Bus 702418), eurobus, a.s. (Bus 709805)  
[Detail spojenia](#) | [Vytlačiť](#) | [Poslať e-mailom](#) | [Odstrániť spojenie](#) | [Pridať do Mojih spojení](#) | [Pridať do kalendára](#)

(zdroj: <https://cp.hnonline.sk/vlakbus/spojenie/>)

1. Čo je podľa ukážky 1 príčinou menšej výhodnosti druhého dopravného spojenia?
  - a) Dlhšia vzdialenosť z východiskovej do cieľovej stanice.
  - b) Neskorší odchod zo Sniny v porovnaní s prvým spojením.
  - c) Využívanie iba autobusovej dopravy namiesto iba železničnej.
  - d) Trištvrt hodinové čakanie na spoj z Košíc do Rimavskej Soboty.



## Ukážka 2

### Minca, známka a medaila k 100. výročiu založenia Univerzity Komenského v Bratislave

27. dec. 2018 • Historické vedy a archeológia

**V júni 2019 vydá Národná banka Slovenska striebornú zberateľskú mincu k 100. výročiu založenia Univerzity Komenského v Bratislave. Pôjde o mincu v nominálnej hodnote 10 eur a jej výtvarný návrh autora profesora Patrika Kovačovského vybrala odborná komisia.**

Do súťaže bolo predložených desať výtvarných prác od siedmich autorov. Komisia odporučila udeliť prvú cenu a realizovať návrh Patrika Kovačovského. „*Návrh najlepšie vystihuje náplň prvej národnej univerzitnej vzdelávacej inštitúcie na Slovensku,*“ píše sa v stanovisku Komisie na posudzovanie výtvarných návrhov pamätných mincí a zberateľských mincí. Jej odbornými poradcami v procese hodnotenia boli PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc., zástupkyňa Historického ústavu SAV a doc. Mgr. Vincent Múcska, PhD., prorektor Univerzity Komenského v Bratislave.

[...]

„Sté výročie Univerzity Komenského v Bratislave pripadá na 27. júna 2019. V súvislosti so storočnicou najväčšej a najstaršej slovenskej univerzity bude vydaná aj známka a medaila,“ približuje rektor UK prof. RNDr. Karol Mičieta, PhD. Slovenská pošta vydá príležitostnú poštovú známku v nominálnej hodnote 1,90 eur v náklade 200 000 ks. Motívmi bude portrét Jána Amosa Komenského, priečelia budovy UK a žezlo rektora UK so znakom Slovenskej republiky.

Podobné motívy bude niest' aj pamätná medaila, ktorú univerzita dáva vyhotoviť pri príležitosti svojho jubilea v Mincovni Kremnica. Na averze medaily z patinovaného striebra je podobizeň Jána Amosa Komenského a na reverze historická budova univerzity na Šafárikovom námestí. Autorom výtvarného návrhu je akad. sochár Alojz Drahoš, PhD. Návrh vybrala komisia, ktorej členmi boli okrem zástupcov vedenia UK aj rektor VŠVU prof. Stanislav Stankoci, akad. mal. a vedúca K/katedry D/dejín U/umenia F/filozofickej F/fakulty UK doc. Mgr. Katarína Kolbiarz-Chmelinová, PhD.

(upravené, skrátené, zdroj: <http://vedanadosah.cvtisr.sk/minca-znamka-a-medaila-k-100-vyrociu-zalozenia-univerzity-komenskeho-v-bratislave>)

**11.** Ktoré tvrdenie o súťaži výtvarných návrhov na pamätnú mincu vyplýva z ukážky 2?

- a) Súťažiaci umelci boli povinní poslať do súťaže viac návrhov na vzhľad mincí.
- b) Hlavnými hodnotiteľmi súťažných návrhov boli odborníci Ľ. Kázmerová a V. Múcska.
- c) Na základe víťazného návrhu na vzhľad mince bude vytvorená aj poštová známka.
- d) V súťaži bolo udelených viac cien a uskutoční sa návrh prvého umiestneného.

**12.** Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 2?

- a) Univerzita Komenského pod vedením profesora Karola Mičietu vydáva pamätnú mincu.
- b) Univerzita Komenského sa podieľala na vydaní poštovej známky s podobizňou J. A. Komenského.
- c) Vedenie Univerzity Komenského zvolilo za víťaza návrhu poštovej známky umelca Alojza Drahoša.
- d) Vedenie Univerzity Komenského propaguje významné výročie založenia tejto inštitúcie.

13. Vypíšte z ukážky 2 podstatné meno skloňujúce sa podľa vzoru kuli.
14. Vypíšte z hrubo vytlačeného odseku ukážky 2 vetný základ.
15. Vypíšte z ukážky 2 slovo, ktorým sa v teórii literatúry označuje najjednoduchší tematický prvok umeleckého diela.
16. Napíšte pravopisne správne podčiarknutý text z ukážky 2.
17. Vypíšte zo slova *návrh* nositele slabičnosti.
18. V ktorej možnosti je uvedená správna výslovnosť slov *patinovaného* a *so* (znakom)?
- |                       |                       |
|-----------------------|-----------------------|
| a) [patinovaného, so] | c) [paťinovaného, so] |
| b) [patinovaného, zo] | d) [paťinovaného, zo] |
19. V ktorej možnosti sa nachádza slovo majúce homonymný pár?
- |             |              |
|-------------|--------------|
| a) striebro | c) banka     |
| b) sochár   | d) podobizeň |
20. Vypíšte z druhého odseku jadra ukážky 2 slovo, ktoré by sa teoreticky mohlo rozdeliť na typickú podradovaciu spojku a abstraktné podstatné meno stredného rodu.

### Ukážka 3

#### Orhan Pamuk – Moje meno je Červená

(úryvok)

Som nezvestný takmer štyri dni. Moja žena a deti ma akiste hľadajú. Dcéra, vyčerpaná od plaču, určite nervózne vyzerá pri bráne. Áno, viem, že sú všetci pri obloku a dúfajú v môj návrat.

Ale – naozaj ma čakajú? Tým si nemôžem byť istý. Možno si zvykli na moju neprítomnosť – skľučujúce! Lebo tu na druhej strane nikto nemá pocit, že jeho predchádzajúci život trvá. Pred mojím narodením existoval nekonečný čas a po mojej smrti nevyčerpatelný čas. Nikdy som o tom takto nerozmýšľal – žil som žiarivo medzi dvoma temnými večnosťami.

Bol som šťastný, teraz viem, že som bol šťastný. Tvoril som najlepšie iluminácie v dielni nášho sultána – moje majstrovstvo nikto nepredstihol. Práca, ktorú som robil pomimo, mi vynášala deväťsto strieborných mincí mesačne, takže toto sa mi, prirodzene, znáša ešte ťažšie.

Mal som na starosti maľovanie a výzdobu kníh. Iluminoval som okraje stránok, koloroval som ich bordúry čo najrealistickejšími vyobrazeniami lístia, konárov, ruží, kvetov a vtákov. Maľoval som vlnité mračná v čínskom štýle, strapce pokrývajúceho sa viniča a celé pralesy farieb, v ktorých sa ukrývali gazely, veslice, sultáni, stromy, paláce, kone a lovci.

Pamuk, O. 2007. *Moje meno je Červená*. Bratislava : Slovart, 2007, s. 9 – 10. ISBN 978-80-7145-927-9.

21. V ktorej možnosti je pravdivé tvrdenie o rozprávačovi z ukážky 3?

- a) Bol to Číňan.
- b) Bol to figuratívny maliar.
- c) Bol to hľadaný ilustrátor kníh.
- d) Bol to zaneprázdnený otec rodiny.

22. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 3?

- a) Pre výnimočného majstra iluminátora bola práca pre sultána veľmi výnosná.
- b) Dokonalosť v práci iluminátora u sultána bola vecou jeho osobnej prestíže.
- c) Práca na sultánovom dvore nebola finančne honorovaná.
- d) Práca na sultánovom dvore nebola určená viacerým iluminátorom.

23. Iluminátor z ukážky 3 považuje svoj doterajší život za

- a) naplnený.
- b) skľučujúci.
- c) klamlivý.
- d) nekonečný.

24. Ak by bol text ukážky 3 prednášaný na javisku, ako by sa z literárnoteoretického hľadiska nazýval?

25. Ktorý umelecký jazykový prostriedok predstavuje nasledujúce slovné spojenie z ukážky 3?

*žil som žiarivo medzi dvoma temnými večnosťami*

## PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ

### Tvorba textu

**Čas na tvorbu textu: 30 minút**

Napište krátku (cca 15 – 20 viet) úvahu na tému **Niektorí ľudia tak detailne plánujú svoju budúcnosť, že im neostáva čas na to, aby zmysluplne prežívali svoju prítomnosť.**